

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Año (Leto) XVIII (13)

No. (Štev.) 11

BUENOS AIRES.

16. marca (marzo) 1961

Za naso kri

Že stara resnica je, da je mladina bodočnost. Bodočnost v družinah, narodu in državi. Zato vsak narod svoji mladini posveča vso pozornost in skrb. Kdor pa kakemu narodu želi smrt, hoče ta cilj doseči s tem, da mu z vsemi sredstvi preprečuje, da bi se njegova mladina mogla vzgajati v narodnem duhu.

Tako je bilo in je na svetu še danes. Tudi Slovenci niso bili izjema. V stari Avstriji so se morali slovenski narodni predstavniki neprestano boriti, da bi slovenski mladini zagotovili ljudske, srednje ter visoke šole in da bi dosegli ustanovitev obrtnega šolstva. Samo delno so uspeli v teh naporih, ker Slovincem nenaklonjena avstrijska nemška oblast ni hotela izpolniti upravičenih slovenskih narodnih zahtev po lastnem šolstvu, ker ni hotela kulturnega razmaha slovenskega naroda in utrditve njegove življenjske časti. Zato smo imeli samo delno samoslovenske ljudske šole. Na srednjih šolah je bil v slovenskih deželah dvojezični pouk samo v nižjih razredih. In nič več. Edina slovenska gimnazija na Slovenskem je bila v št. Vidu nad Ljubljano. Pa je ni postavila avstrijska državna oblast, ampak ljubljanski škof dr. Jeglič z velikanskimi žrtvami. O univerzi ni bilo govora. Slovincem nenaklonjeni nemški nadutosti so jo Italijanom v Trstu ponujali, Slovincem v Ljubljani je niso hoteli dovoliti.

Da se je pa slovenska mladina tudi pod avstrijsko nemško oblastjo mogla nadalje kulturno izobraževati in pripravljati na javno življenje, so slovenski rodoljubi po slovenskih mestih, trgih in občinah ustanavljali prosvetna in izobraževalna društva ter razne stanovske organizacije. Zlasti lepo sta se razvijali obe mladinski telesnovzgojni organizaciji Orlovska in Sokolska, kateri se je pozneje pridružila še socialistična. Po Sloveniji so nastajale zadružne ustanove. Slovenski tisk se je lepo razvijal in slovenske knjige so si v vedno večjem številu utirale pot v slovenske domove. Po slovenski deželi so številni pevski zbori gojili slovensko cerkveno in posvetno pesem.

V novi državi je slovenska mladina po letu 1918 dobila tudi vse šole v narodnem jeziku. Od ljudske do univerze. Vse to, česar nam Avstrija ni hotela dati, in kar kratki še danes slovenski manjšini na Koroškem. Za študirajočo mladino so po mestih nastajali tudi dijaški domovi in posgrbljeno je bilo, da so lahko študirali tudi nadarjeni sinovi manj premožnih delavskih in kmetijskih staršev ter tako ustvarjali zdravo slovensko razumnost, brez katerega noben narod ne more obstajati.

Po drugi svetovni vojni je v domovini prišlo do nasilne spremembe v dotedanji načinu življenja in razvoja slovenskega naroda. S pomočjo zaslepljenih zahodnih zaveznikov so prišli na oblast komunisti ter so nad demokratsko in krščansko usmerjenim slovenskim narodom uveljavili svojo neizprosno diktaturo dialektičnega materializma, v katerem hočejo vzgojiti zlasti slovensko mladino ter ji povsem zatreti narodni in verski čut.

Ob nastopu komunistične oblasti je nad deset tisoč slovenskih ljudi, katerim je bilo življenje ogroženo od komunistov, odšlo najprej v begunstvo, nato pa v emigracijo. Med temi so bile tudi številne družine z otroci. Največ jih je odšlo v Argentino. Severno Ameriko, Kanado, Anglijo in Avstralijo. Po vseh teh državah nastajajo vedno nove slovenske družine in novi slovenski otroci prihajajo v njih na svet, ki domovine svojih staršev sploh več ne poznajo. O njej si ustvarjajo svojo sliko iz pripovedovanja mater in očetov ter iz predavanj po slovenskih društvih.

Za narodno in versko vzgojo v slovenskih šolskih tečajih dobe v glavnem vse, kar morajo vedeti o slovenski domovini. Zvezo za najvažnejše zgodovinske dogodke, spoznajo zasluge slovenske moče ter se nauče tudi slovenskih pesmi.

Mnogo večja nevarnost pa nastopa za slovensko mladino, ko preneha obi-

Kennedyjeva „Zveza za napredek“

V zvezi s Kennedyjevimi načrti za njegovo „Zvezo za napredek“, ki jo je objavil v svojem nastopnem govoru, o odnosih z južnoameriškimi državami, strokovnjaki za južnoameriški položaj ugotavljajo med drugim tudi naslednje:

Vse južnoameriške države, se pravi južno od Rio Grande, reke, ki tvori mejo med ZDA in Meksiko, potrebujejo gospodarsko pomoč. Nekatere od njih, n. pr. Meksiko, jo potrebuje zato, da bi nadaljevala z načrti, s katerimi je do sedaj pokazala že lepe uspehe. V drugih prihaja do političnih in gospodarskih sprememb, zaradi katerih se še niso mogle postaviti na trdne temelje. Tako Eisenhowerjeva kakor Kennedyjeva vlada se trudita, da bi z južnoameriškimi državami uredili koristno sodelovanje.

V teh načrtih pa so ZDA trčile v komunistični infiltraciji, ki se je razpredla po vsem južnoameriškem kontinentu. Nekatere vlade so politično nestabilne prav zaradi in samo zaradi komunističnega rovarjenja. Druge se s komunizmom še niso spustile v nobeno borbo ali pa se z njim spoprijemajo samo neodločno. Ko Castro izjavlja, da ne bo izvažal svoje komunistične revolucije v druge dežele, poslušajo raje njega kakor pa ameriške predloge, naj ne bi Castru dovolili, da bi si utrdil položaj.

Konfederacija kongoskih držav

Vrhunska konferenca vseh kongoskih političnih vodij na nevtralnem Madagaskarju se je končala preteklo nedeljo s sklepom ustanoviti konfederacijo kongoskih držav.

Delegati so proglasili Jožefa Kasavubu za predsednika konfederacije in sklenili, ustanoviti državni svet, v katerem bodo sedeli Kasavubu in predsedniki držav članic. Ta svet bo predstavljal konfederacijo pred ostalim svetom in koordiniral notranjopolitične zadeve med državami članicami.

Niso še določili točnega števila držav članic, prav tako ne njihove meje. Izgleda, da bodo države predstavljale nekdanje province Konga, le da meje nameravajo potegniti ponekod drugače, kakor pa so jih začrtali svoječasno Belgijci.

S konference, ki se je ni udeležil sovjetski privrženec Gizenga, ker mu je udeležbo prepovedala Moskva, so poslali poziv OZN, naj prekliče resolucijo VS, po kateri so OZN v Kongu dobili pravico uporabiti silo za zagotovitev miru, pustili pa so odprta vrata za nadaljnje delovanje OZN v Kongu na gospodarskem področju.

Sprejeli so tudi tri resolucije o političnih zadevah in štiri resolucije o

Ena takih držav, ki se je v zadnjih tednih spremenila v tem pogledu v vodilno južnoameriško državo, je Brazilija.

Iz Brazilije prihajajo glasovi o nekakšnem nevtalizmu glede kubanskega vprašanja, nevtalizmu, ki je določno usmerjen na levo. Na drugi strani pa so države, ki namerno večajo strah pred komunistično nevarnostjo, da bi tako dobile čim večjo zaslonbo pri ZDA, izključno sebi v korist.

Zato imajo v Washingtonu velike težave določiti namene in metode njihovega sodelovanja z južnoameriškimi državami.

V Meksiko so n. pr. napravili s severnoameriško pomočjo velik gospodarski napredek in to odkrito priznavajo. Istočasno pa dovoljujejo obstoj enega najbolj organiziranih, najbolj financiranih in najbolj aktivnih komunističnih kadrov v zahodnem svetu.

Predsednik ZDA Kennedy je v ponedeljek na sprejemu diplomatskih predstavnikov Južne Amerike v ZDA objavil svoj 10-letni načrt za „Zvezo za napredek“ južnoameriških držav, za odstranitev bede v njih ter za popolno uničenje komunizma. Svoj predlog za ustanovitev omenjene Zveze je poslal v odobritev tudi že kongresu, kakor tudi odobritev potrebnih kreditov.

vzdrževanju miru v Kongu. O resolucijah bodo razpravljali še na prihodnji konferenci med predsedniki držav.

V političnih resolucijah izjavljajo, da bo državni svet določil splošno načrtovanje in zunanjo politiko. Izvršilni organ, tkzv. koordinacijska organizacija, bo odgovorna za izvajanje sklepov državnega sveta.

Centralna vlada v Leopoldvillu bo odpravljena takoj, ko bo vzpostavljena koordinacijska organizacija. Predsednik Čombe je po končani konferenci izjavil: „Uredili smo svoje zadeve med seboj in sedaj nas naj Vzhod in Zahod pustita pri miru!“ Prav tako optimističen je bil predsednik južnega Kasaija Kalendji: „Vse je že mimo in vsi smo zadovoljni. Kriza je končno premagana.“

Noben od delegatov ni niti enkrat omenil komunističnega Gizenga, ki se konference ni udeležil niti niso častnikarjem govorili, kaj nameravajo napraviti, če Gizenga ne bi sprejel sklepov konference. Iz ofenzive, ki jo je že med zasedanjem konference začel proti Gizengovim pristajam general Mobutu, pa je več ali manj razvidno, kako nameravajo rešiti to vprašanje.

venske prireditve in nanje vabila tudi svoje znanec in prijatelj domačine, da se bo tako krog slovenskih prijateljev še večal in širil.

Da bomo pa to dosegli, moramo svoji mladini napraviti slovensko družbo prijetno, slovenska društva privlačna in vabljiva, predavanja in sestanke zanimive. Vse je treba storiti, da bomo svojo mladino privezali vsaj na eno slovensko organizacijo, da bo tako vsaj z enim členom povezana na slovensko skupnost.

Slovenščino izseljensko občestvo pa naj resnično zajame vse. V njem mora biti za vse prostora, zlasti za slovensko mladino, ki mora v njem dobiti vse možnosti za svoj nadaljni kulturni razvoj in vsestransko udejstvovanje. Naj mladina med nami občuti pravo slovensko bratstvo, širokogrudnost, medsebojno razumevanje in spoštovanje. Naj občuti, da vso našo skupnost preveva pravi slovenski demokratiški duh, ki naj tudi prekali in utrdi slovensko mladino ter jo usposobi za koristno delo med narodom, in zlasti ljubezen, ki naj bo tako močna in slovensko mladino tako objemajoča, da je nobena sila od slovenstva ne bo mogla odtrgati.

Za dosgega tega cilja nam pa resnično ne sme biti nobena žrtev prevelika.

Mobutujeva vojska je začela prodirati proti Ikeli, v provinci Ekvator, od koder namerava nadaljevati ofenzivo v provinco Oriental.

Kakor ne Gizenga, tako se z uspešno konferenco in njenimi posledicami za Kongo, ne morejo sprijazniti levičarski elementi v OZN in levičarske afriške države. Tako je n. pr. predsednik Gane, Nkrumah enostavno odbil zahtevo kongoskega predsednika Kasavubuja, naj se preneha vmešavati v kongoske notranje zadeve. Nkrumah, ki se sedaj udeležuje konference predsednikov Commonwealtha v Londonu, je izjavil, da je Kasavubu

zasedel svoj položaj predsednika zato, ker je v Kongu intervenirala Gana in da so Kasavubu in drugi kongoski vodje postali „imperialistični lakajji“. Kasavubu je z ostalimi kongoskimi predstavniki poslal iz Tananarive brzojavko Nkrumahu, naj se ne vmešava v njihove zadeve.

Sovjetska „Pravda“ je označila načrte za „kolonialistične“ in napovedala, da se bosta od ostalega Konga „ločili“ provinci Katanga in Kasai“. Isti list, glasilo sovjetske KP, je označilo konference v Tananarive za „lutke imperialistov“.

IZ TEDNA V TEDEN

Glede ponudbe argentinske vlade za posredovanje v sporu med Kubo in ZDA sta Brasil in Mehiko z Argentino mnenja, da je to spor samo med omenjenima državama. Ostale države pa so na istem stališču kot Severna Amerika, da to ni spor samo med Kubo in njo, ampak, da je vzpostavitev komunistične baze na Kubi zadeva vse ameriške poloble. V tem smislu je buenosaireski dnevnik La Prensa dne 8. marla objavil tudi uvodnik pod naslovom „Un paso en falso — Korak v napačno smer“, v katerem zatrjuje, da more biti posrednik samo neprizadeta stran. V primeru Castrovega komunističnega režima na Kubi pa nobena ameriška država ne more biti ravnodušna in neodločna, kajti komunizem s Kube ogroža vso ameriško poloblo. V tem smislu je pisalo tudi perujsko časopisje ter enostransko posredovanje med obema državama označilo „za neprimerno“. Proti temu, da bi se kubansko-ameriški spor reševal samo med Kubo in Severno Ameriko, je nastopil tudi venezuelski predsednik dr. Betancourt ter zahteva, da mora kubanska zadeva priti v razpravo pred vseameriško ustanovo. Kubanska vlada je pa med tem že sama zavrnila predlog argentinske vlade za posredovanje, češ, „da je treba z obžalovanjem ugotoviti, da je nekoristno“. Krive za to pa da so Združene države Amerike.

V Mehiki se je zaključil „mirovni kongres“. Kakor je bilo pričakovati so na njem sprejeli resolucijo, s katero navdušeno pozdravljajo kubansko revolucijo, napadajo pa Združene države Amerike. Pravijo, da se Južna Amerika ne bo mogla prej razvijati, dokler ne bo povsem strt ameriški imperializem. Zavračajo tudi Monroeevo doktrino ter tudi vse obrambne dogovore za ameriško poloblo. Po „mirovnem“ kongresu se je v mehiškem mestu Acapulca začelo zasedanje Medameriške tiskovne družbe. Zborovanje je začel mehiški predsednik Adolf Lopez Mateos. V svojem govoru je poudarjal zvezo med svobodo in odgovornostjo.

Na Kubi so Castrova vojaška sodišča znova začela izrekati smrtno kazni nad nasprotniki sedanjega komunističnega režima. V zadnjih dneh je bilo obsojenih nad 10 protirevolucionarjev na smrt. Med temi je bil tudi bivši ameriški državljani Morgan, ki je bil med revolucijo na Castrovi strani, bil njegov največji zaupnik ter je dosegel visok vojaški položaj. Letu 1959 je bil tudi v Castrovi protivohunski službi ter je tako preprečil veliko zaroto proti Castru. Večina tedanjih zarotnikov je končala na morišču. Ista usoda je sedaj doletela tudi Morgana.

Predstavniki kubanskih političnih skupin v emigraciji so na zadnjem sestanku v New Yorku sklenili, da je treba morebitne nesporazume prepustiti za reševanje v času, ko bo domovina znova svobodna. Sedaj morajo vsi Kubanci v svobodnem svetu nastopati enotno. Da se osvoboditev Kube pospeši, so voditelji kubanskih demokratiških strank sklenili imenovati svobodno „kubansko vlado v orožju“. Vlada bo imenovana v najkrajšem času na Kubi na področju, na katerem nastopajo oboroženi borci za demokracijo in svobodo. Predsednik svobodne in demokratiške kubanske vlade bo dr. Jose Miró Cardona, vplivna kubanska politična osebnost. Razen njega bo v vladi tudi dr. Manuel Antonio Varona, vodja revolucionarne demokratiške kubanske fronte ter še več biv. ministrov ali v

vladah pod Friom Socarrasom ali pa že tudi v vladi pod Castrom. Odločitev o imenovanju svobodne in demokratiške vlade na Kubi proti sed. komunistični Castrovi je baje pospešila odločitev severnoameriške vlade, da bo s Kubo pretrgala še preostale gospodarske zveze kar bo Kubo spravilo ob še zadnjih 65 milijonov dolarjev, kolikor jih je dobila od dosedanje zmanjšane trgovinske izmenjave blaga med obema državama, na drugi strani da je pa tudi predolgo čakanje, da bi se vse ameriške države mogle zediniti na enotni in odločni poseg v kubansko zadevo.

Bolgarska vlada je izgnala Titovega diplomata Vladimirja Sindjelića, češ, da se je predajal vohunski delavnosti ter bolgarske državljane hujskal na neposlušnost proti vladi.

V Španiji so postavili pred sodišče 10 intelektualcev, ki so obtoženi „zločina za spremembo sedanje oblike vladavine“. Drž. tožilec je zanje zahteval zaporno kazen 9 let.

V Turčiji je drž. tožilec zahteval za biv. predsednika Adnana Menderesa in še za tri poslanca njegove demokratiške stranke smrtno kazen, ker da so v zatiranju opozicije gazili ustavno določila.

Za pomiritev Laosa

Pretekli torek so se začeli v Pnom Penhu razgovori med protikomunistično vlado s sedežem v Vientiane in nevtralističnim princem Suvano Fumo, da bi se med seboj sporazumeli in končali šestletno državljansko vojno v Laosu. Kakor rečeno, se je konferenca začela v Pnom Penhu, prestolnici sosednje Kambodže, kamor se je princ Suvana zatekel lanskega decembra po padcu svojega nevtalističnega režima. Predsednik princ Bum Um, ki je zasedel nato položaj pobelega princa Suvana Fume kot vodja desničarske vlade, se sedaj udeležuje te konference.

Levičarski uporniki, ki jih z orožjem zalaga ZSSR, priznavajo Suvano Fumo za zakonitega predsednika. Toda tega je začelo skrbeti, da bo naraščajoča oborožena sila upornikov tako zamotala položaj v Laosu, da ne bo mogoče več pomiriti dežele s koalicijsko vlado.

Vojaški vodja desničarske vlade je general Fumi Nosavan, za katerega pa ne vedo, če se namerava udeležiti konference. Pretekli četrtek se je general Fumi sestel s Suvano, toda mu je takrat izjavil, da se bo pridružil nevtralističnemu princu samo v slučaju, če se mu bo posrečilo sestaviti koalicijsko vlado. Suvana pa je s svoje strani pristal na predlog desničarske vlade v Vientiane, da bi povabili v Laos nevtralistično komisijo treh azijskih sosednjih držav, ki bi skrbela za to, da ne bi v Laos več prihajala tuja vojaška pomoč, predlog, ki ga je podprla tudi ameriška vlada.

Vsi ti napor za ureditev razmer v Laosu pa bodo imeli malo uspeha, če se ne bo revoluciji otrekla skupina komunističnih gverilcev, ki jo vodi Patet Lao, kateri dobiva vso pomoč od rdečih Kitajsk. Patet Lao namerava preprečiti napore nevtralističnega princa Suvane za koalicijsko vlado, samo da se ne bi končala državljanska vojna v Laosu. Peking je po radiu objavil izjavo Patet Laoa, da že v naprej obsoja mirovne razgovore, ter da bodo kokršne koli sklepi „brez vrednosti“, ker so ti, ki se bodo razgovorov udeležili, samo lakajji ameriškega imperializma“.

Ob lo letnici SPD v Argentini

V zadnji številki Svob. Slovenije smo objavili kratko poročilo prijatelja dr. Vojka Arka o sestanku bariloških slovenskih planincev v spomin 10-letnice ustanovitve Slovenskega je skromen sam, je hotel skromno omeniti tudi to pomembno obletnico v življenju slovenskih izseljencev v Argentini. Zlasti še, ker je ves razvoj slovenskega planinstva v Argentini tako tesno povezan prav z njegovim imenom. Svobodna Slovenija pa smatra za svojo dolžnost, da se ob 10-letnici hvaležno znova spomni dela slovenskih planincev v Argentini ter nanj opozori tudi slovensko izseljensko javnost.

Po ustanovitvi Slovenskega planinskega društva dne 22. februarja 1951 v Bariločah in 24. maja istega leta tudi v Buenos Airesu, se je slovensko planinstvo začelo načrtno razvijati od začetnih plezalnih tur na López in stene catedralskih stolpov do vzpona na orjaški vrh mogočnega Tronadorja in poznejših plezalnih podvigov z osvajanjem gorskih vrhov, na katere do tedaj še ni bila stopila človeška noga. Zavzeti vrhovi so dobivali slovenska imena. Tako je teden dan „Campanile invencible — Nepremagljivi zvonik“ spremenil ime v Slovenski zvonik. O zavzetju tega vrha je dr. T. Debeljak v spominskem članku v letošnjem Zborniku-Koledarju zapisal, da je bil to „dozdaj najdržnejši granitni spomenik slovenski plezalni tehniki, moči in vztrajnosti, zmagi napora“. V skupini Tres Picos je eden od vrhov dobil ime po dr. Tumi, drugemu so slovenski planinci dali ime po predsedniku argentinskega andskega društva Freyu v priznanje za naklonjenost, ki so je bili z njegove strani vedno deležni, tretji vrh pa nosi ime po Bari Remčević, ki se v slovenskem andinizmu vneto udeležuje že od začetka ustanovitve SPD v Argentini.

S temi uspehi je sloves slovenskih planincev postal že tako velik, da je Tonček Pangerc lahko odšel z argentinsko odpravo v južno čilsko gorovje — na goro Sv. Valentina in v divje gorovje Payne, kjer je pod grmečim snežnim in ledenim plazom skupno s planinskimi tovarišem Schmollom našel tudi smrt ter sedaj počiva v ledenem grobu. V njun spomin govorita vrhova Schmoll in Tonček v istem gorovju, v Bariločah je pa po njem dobilo ime jezerce nad catedralsko Slovensko stezo.

Med tem časom so slovenski planinci postavili na vrhu gore Capilla tudi velik železen križ, ki ga je s časom vihar porušil. Ob 10-letnici društva bodo slovenski planinci na istem

Mauserjevo priznanje Zborniku Svobodne Slovenije

Kot vsako leto, je tudi letos napisal za Ameriško domovino oceno o Zborniku-Koledarju Svobodne Slovenije za leto 1961 pisatelj Karel Mauser.

Poročilo začenja z ugotovitvijo: „V obilici zunanjih dogodkov, je izid slovenske knjige komaj opazen in bridka je zavest, da so vedno redkejši tisti, ki jo kupijo in berejo. Vendar je, če knjige kljub temu še izidejo, moralno bodrilo tistim, ki še nočejo kulturno umreti.“

Po ugotovitvi, da je „Zbornik Sv. Slovenije ohranil svojo tradicijo“, navaja njegovo vsebino po posameznih poglavjih. Za zaključek pa znova ugotavlja: „To je na kratko vsebina. Z vseh področij nekaj in reči smemo, da si je Zbornik s to svojo pestrostjo pridobil mnogo bralcev. Želeli bi samo eno: da bi po možnosti bilo vsako leto posvečeno kar se da mogoče literarnemu delu. Naj bi bil Zbornik tudi v tem

pogledu skromen prerez dela slovenskih umetnikov v enem letu.“

„Knjiga danes med nami težko živi. Mislim, da ne grešim, če po četrti božji zapovedi rečem: Spoštuj svojo besedo in svojo zemljo, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji. Zakaj to dvoje so spoštovali naši očetje in matere, ki jih v četrti božji zapovedi imenujemo. Ne spoštujš jih, če tisto, kar so oni ljubili, mečeš za ograjo. Čut spoštovanja nam narekuje, da storimo vse, da slovensko knjigo ohranimo pri življenju. Sezimo po Zborniku-Koledarju Svobodne Slovenije! Dobrih 270 strani zanimivega branja, 270 strani slovenske besede.“

„Slovenska knjiga išče kupca. Žalostno, ko bi moralo biti obratno, ko bi slovenski človek moral iskati slovensko knjigo. Poskusimo jo poiskati to leto mi.“

Papeški nuncij v Parizu med Slovenci

Nadškof msgr. Bertoli, ki je od junija 1960 papeški nuncij v Parizu (kjer je bil kot nuncij tudi seadnji sv. oče), je v nedeljo, 26. februarja, prišel med pariške Slovence, ki so do zadnjega kotička napolnili kapelo, kjer se vsako nedeljo zbirajo k sveti maši.

Pri vstopu v kapelo ga je najprej

mestu postavili še mogočnejšega in trdnjše, da bo kljuboval vsem viharjem ter bo obiskovalcem govoril o slovenskih protikomunističnih borcih, kajti njim v spomin bo postavljen.

Po zaslugi slovenskih planincev bo pok. škof dr. Rožman kot velik ljubitelj planin dobil tudi najlepši spomenik v bariloških planinah in sicer lepo slovensko znamenje.

Ne smemo pozabiti omeniti tudi zavetišča „Planinski stan“ v Bariločah, ki služi slovenskim turistom kot izhodiščna točka na njihovih izletih.

Slovenski planinci pa so slovensko ime proslavili tudi izven Argentine. Saj je bil n. pr. Dinko Bertonec prvi Slovenec, ki se je pred leti z ostalimi člani argentinske himalajske odprave skušal povzpeti na vrh Daughitija. Isti Bertonec je bil v dveh razdobjih pozneje tudi na Antarktiki kot član argentinske znanstvene odprave v tamšnjih predelih. Prav gotovo, prvi Slovenec, ki je bil tam.

Razen tega so se slovenski ljudje v Bariločah vidno uveljavili tudi v argentinskem smučarskem športu ter je

n. pr. Jerman že nad 10 let prvak Argentine in Čila v smučarskih tekih na dolge proge. Kot tak je bil tudi določen za člana argentinskega športnega moštva za lansko Olimpiado v ZDA. Slovenski planinci in smučarji so tudi bili, ki so v Bariločah postavili prvo smučarsko skakalnico v Argentini.

To je samo nepopolna slika prikaza velikega dela, ki so ga opravili idealni slovenski plezalci v Argentini pod vodstvom dr. Vojka Arka. Njemu in vsem, ki so pri razvoju in uveljavitvi slovenskega planinstva v Argentini sodelovali, moramo k doseženim uspehom samo čestitati ter jim izreči najiskrejšo zahvalo, na najidealnejšega med njimi, na Tončka Pangerc, ki je s svojo smrtjo slovensko ime neizbrisno povezal z imenom največja gore Payne na čilskem jugu, pa obudimo hvalen spomin v svojem sreč.

Prav je, da je vse to delo slovenskih planincev v Argentini zbrano in tudi objavljeno v Sv. Sloveniji in njenih Zbornikih, da bo pričalo še poznim rodovom v izseljenstvu in doma, o brezmejnem idealizmu in požrtvovalnosti slovenskih planincev v zamejstvu.

Nato ga je z lepo deklamacijo pozdravila Tatjana Kerčeva ter mu poklonila slovenski šopek; dr. Francé Zajdela, slovenski raziskovalec raka na Pasterjevem inštitutu v Parizu, pa ga je pozdravil v imenu laikov ter mu podaril v spomin lepo podobo Brezjanske Matere božje.

Sveto mašo je daroval g. nuncij sam. In za vse je bilo prijetno presenečenje, ko je po evangeliju spregovoril v domačem jeziku. V svojem nagovoru je g. nuncij povedal, da je v letih od 1933 do 1938, ko je služboval na nunciaturi v Beogradu, večkrat obiskal Slovenijo, da pozna Ljubljano, Maribor, Celje, in da se je v tem času prepričal o globoki vernosti slovenskega naroda. Vse je vzpodbujal, naj to vero ohranimo tudi v tujini, in zaupanje v Boga, ki nam bo za plačilo dal tudi mir in za življenje potrebna sredstva.

Ob koncu svojega res lepega govora, je povedal, da bo sveto mašo daroval po namenih vseh navzočih in za vse potrebe slovenskega naroda, za kar so mu bili vsi še prav posebno hvaležni.

Po sveti maši se je dalje časa držal v razgovoru z navzočimi in pri vsakem se je zanimal, od kod je doma, kaj dela, koliko časa je že v Franciji.

Vsi so bili globoko ganjeni nad njegovo prijaznostjo in vsi so odšli z lepega slavlja še s trdnjšim prepričanjem, da je Cerkev res ljubeča mati vsem narodom.

KOROŠKA

MLADJE

Je naslov nove literarne revije, ki je izšla na Koroškem. Izdali so jo trije mladi, ki so se prvič predstavili slovenski javnosti lani na zborovanju Društva slovenskih izobražencev v Selah. Tedaj so jih imenovali „trije mušketirji“, po junakih Dumasovega romana „Trije mušketirji“ nov podvig: izdali so prvo številko „Mladja“, ob začetku tega leta pa še drugo. Po kritičnem poročilu v „Našem Tedniku-Kroniki“ je mogoče razbrati, da je druga številka Mladja precej napredovala tako v kakovosti kakor tudi v številu sotrudnikov. Kot je naravno, imajo Mladjevci zaenkrat še največ opravka s samim seboj, saj so v dobi rasti.

V Avstriji živi okrog 47.000 beguncev, med katerimi je 27.000 nemške jezikovne pripadnosti; 9.000 je še Madžarov, 4.300 je beguncev iz Jugoslavije ter 1200 Rusov. Izven taborišč živi velika večina beguncev in sicer 40.000.

NAROČAJTE IN ŠIRITE SVOBODNO SLOVENIJO

ARGENTINA

Predsednik republike dr. Frondizi se je prejšnjo soboto vrnil s potovanja v južne državne prenele. Z Ognjene zemlje se je na vojni ladji Bahia Aguirre odpeljal v spremstvu drž. tajnika za mornarico kontraadmirala Clementa Gastona na otok Decepción na Antarktiki, kjer je argentinska vojaška znanstvena posadka. Tu je imel dr. Frondizi tudi govor, v katerem je poudaril, da s tem, da stopa na to antarktično področje samo izpolnjuje svojo narodno dolžnost. Članom posadke, ki daleč od celinske domovine izpolnjuje svoje težke naloge v službi domovine, sporoča pozdrave vseh Argentinecev. V nadaljnjih izjavah je dr. Frondizi odločno naglasil, da te antarktične predele Argentina smatra za del svoje državne celine. Ob svoji vrnitvi v Buenos Aires je pa dejal, da bo znova odšel na obisk na Antarktiko.

Dr. Frondizijev obisk na Antarktiki je pa sprožil vrsto protestnih izjav v sosednji republiki Čile, ki si tudi lasti ta del Antarktike. V tem smislu je vložila protest zaradi dr. Frondizijevih izjav, da Argentina smatra otok Decepción na Antarktiki za del svojega državnega ozemlja, pri argentinski vladi. Pa tudi v Angliji so dobile odmev dr. Frondizijeve zadevne izjave z obiska na Antarktiki, češ, da ima tudi Anglija pravico do omenjenega področja. Posebne protestne note pa doslej Britanci še niso vložili.

Dr. Frondizi je sprejel ponudbo brazilskega predsednika Quadrosa, naj bi se sestala v prihodnjih dvajsetih dneh. Sestanek obeh predsednikov bo v enem od obmejnih mest med Argentino in Brasilom. Datum sestanka še ni določen.

V nedeljo, 19. tm., bodo obč. volitve v 19 občinah prov. Sta. Fe. Udeležilo se jih bo 15 polit. skupin. Volilna kampanja med njimi je zelo živahna, zlasti v velikem, največjem mestu v provinci Rosario. — Dne 9. aprila bodo pa dopolnilne volitve v provinci San Luis. Kakor smo že poročali, so opozicijske stranke zamudile zakonski rok za predložitev kandidatnih list, tako, da je za volitve bila predložena samo vladna lista. Opozicijske stranke so predlagale spremembo volilnega zakona, poslanska zbornica je pa zadevni predlog provincijske vlade odklonila.

V Buenos Airesu sta se mudila več dni na obisku visoka ameriška vojaška poveljnika iz Karibskega področja gen. Andrew P. O'Meara in generalmajor Theodor Bogart. Med bivanjem v Argentini sta imela z argent. vojaškimi poveljniki več razgovorov. Njima ter njunemu spremstvu na čast je bilo tudi več pogostitev.

Iz političnega življenja jugoslovanske emigracije

Trivunčeva polemika s svojimi nasprotniki

„Politično sporočilo“ je naslednji odstavek v Trivunčevem članku. V njem zavrača očitke svojih političnih nasprotnikov, da je on s svojimi somišljeniki zapustil demokratski način za zbiranje „demokratskih sil med srbskim narodom“. Navaja, da se je razšel z dr. Živkom Topalovićem in predstavniki ostalih srbskih demokratskih strank ravno „na nepremostljivih razlikah v stališču glede ustvaritve srbskega narodnega predstavništva“ ter da je Topaloviću na njegovo odklonilo stališče v omenjenem vprašanju Trivunac odgovoril v „Ravnogorskem borcu“.

Kako je prišlo do razhoda med njimi pa pove v poglavju „Kdo je v resnici zapustil svoje stališče“. Tu Trivunac poudarja naslednje: „Vedno smo smatrali in pisali, da emigracija, sama brez naroda v domovini, ne more reševati niti enega od naslednjih vprašanj naše skupne problematike: vprašanje obstanka same državne skupnosti, vprašanje oblike vladavine (monarhija ali republika) in vprašanje podrobnosti notranje ureditve. Vse to so vprašanja, ki jih lahko reši samo narod v domovini. Razume se: v svobodi in demokraciji. Nam preostane, da se za skupno borbo proti komunistični okupaciji zedinimo na nekaterih osnovnih točkah: 1. osvoboditev domovine izpod komunizma; 2. demokracija in 3. federativna ureditev. Vsakdo med nami tako lahko še naprej izpoveduje svoje politično prepričanje, je lahko monarhist ali republikanec, lahko zastopa ta ali drugačen socialno-gospodarski program, ima svoje poglede na število morebitnih federalnih edinic itd. Toda vse to je že za drugi načrt, za dobo ko bo moral svoboden narod suvereno odločati, katerega od teh načrtov in idej bo sprejel

za svojo bodočo ustavo in osnovne državne zakone.

Mi smo vedno verovali, pisali in se zavzemali, da je predpogoj za vsako nadaljnje in širše organiziranje demokratske emigracije naše državne skupnosti, predhodna izvedba organiziranja srbske demokracije v izgnanstvu. Te misli so dobile odmev in novembra meseca 1948 je bilo v Londonu sestavljeno Predstavništvo srbskih demokratskih strank v izgnanstvu. Po zamisli, ki je bila sporočena tudi javnosti, bi se bilo moralo to predstavništvo še razširiti s predstavniki srbskih narodnih in demokratskih organizacij in celo z uglednimi poedinci, nakar bi stopilo v razgovore s predstavniki političnih odborov in skupin iz drugih krajev naše državne skupnosti, da bi prišlo do skupne reprezentance v izgnanstvu za borbo proti komunistični okupaciji naše domovine. V to predstavništvo je vstopil in tako sporočilo tudi podpisal dr. Topalović. Žal pa je to predstavništvo zaradi sabotaže nekaterih ostala mrtva črta na papirju. Mi pa smo ostali zvesti njegovi zamisli in smo zaradi tega pozdravili in vsestransko podprli delo Akcijskega odbora za sklicanje vsesrbskega kongresa, na njem sodelovali junija meseca 1960 in pomagali, da je prišlo do ustanovitve Srbskega narodnega odbora v izgnanstvu kot instrumenta srbske narodne politike.

V deklaraciji vsesrbskega kongresa smo ostali zvesti vsem prejšnjim skupnim idealom in idejam: narodni suverenosti, skupni državi, demokraciji, federativni ureditvi — izrazili smo pa politično misel večine srbskega naroda, ko smo se izjavili za edinstvo srbskega naroda in za monarhistično načelo.

Tej skupni zamisli, sprejeti in podpisani novembra meseca leta 1948, so se izneverili drugi, med njimi tudi

glavna osebnost omenjenega „apela“ dr. Topalović. On, in ne jaz, je odstopil od tega stališča in prešel na linijo, ki, pa naj bo še tako kamuflirana in prepletkana, ne more zakriti jugoslovanskega integralizma in ki poleg tega še prilično zaudarja tudi po „komunističnem bratstvu in edinstvu“.

Slovenska formula in zahteve Trivunčevih radikalov

Na vprašanje „Kaj hočemo mi radikalni“ Trivunac v imenu svoje radikalne skupine v članku „Slovenska formula i Srbi“ odgovarja takole: Na kongresu naše radikalne stranke julija meseca 1960 smo mi tudi kot radikalni zavzeli to isto stališče. Mi stojimo na stališču, da danes v emigraciji ne more nihče, pa četudi je doma imel še tako visok politični položaj, odločati ali pa pristajati na kakršne koli rešitve osnovnih vprašanj državne skupnosti. Eno od najbolj občutljivih vprašanj je ravno vprašanje števila federalnih edinic. To najbolj udarja po nas Srbi. Edino mi bi bili razdeljeni na več edinic. Hrvati bi v tak položaj prišli samo, kar se tiče Bosne in Hercegovine.

Izkušnje, tako v namestniški, posebno pa v sedanji komunistični Jugoslaviji, so nam pokazale in pokazujejo tudi sedaj vsi varljivost „apelaške“ teze, da je do „združitve vsega srbskega naroda končno prišlo v okviru države Jugoslavije“. Že v Banovini Hrvatski so imeli Srbi, ki so živeli v njej po namestniškem sporazumu z Mačkom, brutalni občutek, da žive v drugi tuji državi, ločeni od ostalih svojih bratov in brez vseh pravic, kakor jih imajo tkzv. „narodne manjšine“. Danes, v komunistični Jugoslaviji imajo tak občutek Srbi tudi v Makedoniji, v Kosmetu in celo v Vojvodini. V Makedoniji Srbom kratijo celo pravico, da se imenujejo Srbe in da se pišejo na „i“. Po zadnji statistiki naj bi v Makedoniji živelo samo 2.600 Srbov. Pisec teh vrstic pa ve, da samo v štirih vaseh Skopske

Crne gore, v Čučenu, Svetom Nikiti, Kučevištu in Banjanah živi najmanj dvakrat toliko Srbov, potomcev cara Dušana. Srbi so v teh krajih dejansko narodne manjšine, brez njihovih pravic, v teh delih države pa v resnici vladajo tamošnje „narodne manjšine“.

Pri takem stanju stvari mi izpovedujemo načelo, da more in ima samo naš osvobojeni srbski narod pravico odločati o tem: ali sploh hoče tako urejeno skupno državo in zatem, če jo hoče, na kašno njeno notranjo ureditev bo pristal. Brez tega svobodnega soglasja srbskega naroda, zlasti v omenjenih ogroženih krajih, se mi sploh nečemo spuščati v kakršna koli pogajanja v emigraciji, kakor jih tudi nikomur ne bomo dopuščali. Najmanj pa takim „apelaškim“ anonimnim skupinam.

Trivunac zahteva razgovore z „odprtimi kartami“

V zaključnih izjavah Trivunac pravi: „Mi stojimo na stališču, da se je mogoče o skupni državi razgovarjati samo z odprtimi kartami in brez kakršnih koli iluzij. Jugoslavija ni država samo enega, ampak več narodov. Pokazalo se je, da vsi ti narodi ne mislijo enako niti o tej državni skupnosti, niti ne o tem, kako bi jo bilo treba urediti. Med njimi so celo zelo nasprotnoječe si koristi. Da dober del, recimo Hrvatov, sploh neče te skupne države. Iluzija je verjeti v to in pisati, „da je mogoče ustvariti reprezentativno demokratsko skupnost Jugoslavije“. Vedno bo mogoče najti gotovo število „prostovoljcev“ za vsako akcijo, za ustanovitev kakršnega koli odbora, skupnosti itd. Toda vse to je postranske važnosti. Več ali manj so se vsi „narodi“ v emigraciji, in to mnogo pred nami Srbi in navadno v glavnem proti nam Srbom utabirili v svoje „narodne odbore“, „komiteje“ itd. Mi Srbi jih k temu nismo niti hujskali in tudi ne gonili. Vsi ti odbori prvenstveno varujejo svoje ožje narodne koristi. In

v koliko se izjavijo za skupno državo, delajo to izključno skozi prizmo teh svojih ožjih narodnih koristi. Tak je tudi slučaj s tkzv. Slovensko formulo. Izjava Slovencev za Jugoslavijo je izraz njihovih narodnih potreb. Nič več in nič manj. Njihova ideja o ureditvi skupne države je čisto navadna taktična poteza. Nič več, najmanj pa kaka sentimentalnost ali narodni idealizem.

Pri takem stanju stvari moramo mi Srbi sami oceniti, kaj je najbolje za nas. Jugoslavija nas je doslej stala dva strahotna pokolja. Leta 1941 so nas klali hrvatski ekstremisti s pomočjo fašizma in ostalih naših sovražnikov. V času od 1944—45 so srbsko klanje opravljali komunisti, rekli bi, iz enake protisrbske politike. Mi ne smemo dopustiti tretjega klanja, do katerega bi lahko prišlo ob razpadu komunističnega režima. Toda to je prepravlja, kakor to težko poslušajo apelaši in njim podobni defetisti. Zato moramo biti pripravljeni na vse morebitnosti in na vse dogodke. Ne bo nas uspal in tudi ne odvrnil od te budne previdnosti uslužen podpis kaknega Hrvata „Jugoslavana“ na kakšni začasni izjavi „srbskih političnih in javnih delavcev“ s položajem in ugledom teh apelašev, ali navzočnost dveh jugoslovansko-hrvatskih elementov v tkzv. Jugoslovanskem narodnem odboru, ali člančič kaknega hrvatskega delegiranega človeka v kaki „akademski“ srbski reviji. Za nas je važno to, kaj mislijo in kaj hočejo tisti, ki se več ali manj morejo pojavljati kot predstavnike naroda.

V takem položaju je naša dolžnost, da moramo biti najprej na braniku svojega srbskega naroda. Skupna država ima za nas toliko vrednosti, v kolikor so v njej in z njo najbolj zavarovane koristi srbskega naroda. Tako stališče imajo do nje tudi drugi. In samo v zadovoljivih teh koristi in z odkritim ter hladnim razgovorom brez sentimentalnosti je mogoče priti do pozitivnih rezultatov. (Nad.)

Novice iz Slovenije

Centralni komite ZKJ in Zvezni odbor Soc. zveze del. ljudstva sta ustanovila institut za zgodovino delavskega gibanja narodov Jugoslavije. Sedež zavoda je v Beogradu, njegova naloga pa je „zbirati in čuvati gradivo delavskega gibanja v državi, ga urejati, izdajati in uporabiti in objavljati. Dalje „znanstveno obdelovati zgodovino delavskega gibanja in Zveze kom. Jugoslavije“. Z eno besedo: Kom. partija in njena podružnica Soc. zveza sta ustanovili novo ustanovo, ki bo za obe delala propagando ter ju prikazovala kot edina zaščitnika in branilca koristi delovnega ljudstva, kar pa seveda ni res, ker so v delavskem strokovnem gibanju neprimerno več delale kršćanske delavske ustanove in sindikalne organizacije, kakor tudi socialistične in liberalne.

Argentinska radijska postaja Belgrano v Buenos Airesu je v soboto poročala, da je v Zagorju ob Savi v Sloveniji prišlo do velike nesreče v rudniku, pri kateri je izgubilo življenje 13 rudarjev. Novico o rudarski nesreči so v Bs. Airesu objavili tudi nedeljski listi.

Na slavnostnem zborovanju v Valjevu ob odkritju spomenika „borcem revolucije“ je govoril tudi podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj. Med drugim je naglasil: „Jugoslavija je bila do včeraj siromašna in skromna balkanska dežela. Zdaj si je priborila čvrsto in ugledno mesto med narodi. Do včeraj je bila napol kolonialni privesek velikih evropskih dežel. Zdaj je Jugoslavija v gospodarskem pogledu neodvisna seveda v tisti meri, v kateri so narodi v sodobnih pogojih sploh lahko neodvisni. Do včeraj je bila pasiven ovjek imperialističnih razprtij. Danes je njen mednarodni položaj čvrst in Jugoslavija je trdna opora miru v tem delu sveta. Do včeraj je bila naša industrija v glavnem omejena na proizvodnjo nekaj sirovin in na majhno predelovalno industrijo. Danes

je postala vodilni faktor našega gospodarstva. Dosegla je široko izbiro od proizvodnje težkih strojev in proizvodov sodobne elektrotehnike od aluminija do plastičnih mas, od avtomobilov do najrazličnejšega blaga za široko potrošnjo. Do včeraj smo bili dežela najbolj zaostalega kmetijstva v Evropi. Danes dosegamo svetovne rekorde v posameznih donosih na hektar in na posameznih področjih se približujemo deželam z najbolj razvitim kmetijstvom. Do včeraj so naši delovni ljudje delali za tuje in domače kapitaliste izkoriščevalce, danes pa lahko rečemo, da je Jugoslavija dežela, ki je socialistično samoupravljanje delovnih ljudi razvila do najvišje stopnje v sedanjem svetu. Vse to so rezultati, ki ne le dokazujejo, da žrtve vstaje niso bile zaman, marveč nam hkrati dan za dnem odpirajo vedno nove perspektive napredka.“

Tako Kardelj. Vidimo, da tudi ta mož hvalečnosti ne pozna nobene, kajti niti z besedico ni omenil izredne pomoči, ki jo je sedanja komunistična Jugoslavija dobivala in dobiča še kar naprej ravno od zahodnih demokratskih držav, ki jih Kardelj v svojem govoru napada, da so z Jugoslavijo prej delali tako, da je bila plen „imperialističnih razprtij“, ki jih gotovo tudi vključuje med „tuje kapitalistične izkoriščevalce“.

V Zagrebu je bil 20. decembra V. kongres Soc. zveze del. ljudstva Hrvatske. Na kongresu je bil med drugimi

gosti tudi predsednik zvezne skupščine Peter Stambolić. V svojem govoru je naglašal, da bo Jugoslavija imela ob koncu leta 1965 samo 40% kmetijskega prebivalstva. O zmanjševanju odstotka kmetijskega prebivalstva je govoril tudi vodja hrvatskih komunistov dr. Vladimir Bakarić. Povedal je, da je v LRH danes samo 43% kmetijskega prebivalstva ter je zato ta republika prenehala biti republika s pretežno kmetijskim prebivalstvom. Zato po njegovem mnenju stari tip hrvatske vasi tudi ne more več obstajati.

Zaradi vedno večje draginje so 1. januarja zvišali plače uradnistvu za 10 odstotkov.

V Velenju mislijo zgraditi veliko kemično in plinsko industrijsko podjetje, ki bo v svojem obratu izkoriščalo lignit. V industrijskem obratu bodo letno dobili 640 milijonov kub. metrov plina, s katerim bodo zalagali Celje, Maribor, Ljubljano, Kranj in Jesenice.

V Svob. Sloveniji smo že omenili, da nameravajo v Jugoslaviji izdati novo ustavo. Njeno besedilo pripravlja posebna ustavna komisija, kateri predseduje Edvard Kardelj.

Jugoslovanske železnice so v prvih osmih mesecih lanskega leta prevzele 187,8 milijonov potnikov in 42,2 milijona ton blaga. Še daleč pa niso mogle izpolnjevati svojih nalog, kajti v jesenskih mesecih so lahko raznim gospodarskim in industrijskim podjetjem dajale na razpolago samo 15.600 vagonov dnevno, morale bi jih pa imeti na razpolago vsaj 23.000.

Mariborska bolnišnica je slavila stoletnico vselitve v sedanje prostore.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini Nandeta Česarja in njegove žene ge. Magde, roj. Gaser, se je rodila hčerka, ki je pri krstu dobila ime Monika. — Ing. Jože Bavdaž in njegova žena ga. Sonja, roj. Čop, sta pa v Braziliji dobila sina. — V župni cerkvi sv. Marjete Kasijske v Boulogne je bil 5. II. krščen Aleksander, prvorojeni sin Jožeta Flandra in ge. Lilijane Terčič. Botra sta bila Heliodor Terčič in Helena Kuredović. — Dne 5. marca pa je bil krščen istotam Mihec, sin Mihaela Klemen in ge. Angele Koprivce. Botrovala sta Ivan Šušnik in ga. Lojzka Šušnik. Oba je pa krstil župnik g. Albin Avguštin. — V družino Stanislava Zupančiča in njegove življenjske družice ge. Nydije Pinasco je pa prinesla veselje in novo srečo hčerka Adriana Veronika. — Srečnim družinam naše čestitke.

† Franciška Novak. V Trbojah je 25. februarja 1961 umrla ga. Franciška Novak, roj. Molj. K zadnjemu počitku so jo spremenili dne 27. februarja

na farno pokopališče v Trbojah. V Argentini žalujeta za svojo materjo njen sin Stanko ter hčerka Cilka, katerima izrekamo iskreno sožalje, rajna pa naj v miru počiva v domači zemlji.

SAN JUSTO

V nedeljo, 5. marca je imela športna sekcija „Našega doma“ izredni občni zbor. Novo izvoljeni odbor si je nadel nalogo poživiti športno delovanje in pridobiti čim več novih mladih moči, jih vzgojiti in pripraviti za res dobre in zavedne Slovence.

Že sedaj pa obvešča vse slovenske organizacije, da bo meseca junija organizirala velik športni turnir, ki bo od tedaj naprej vsako leto v tem mesecu Turnir bo predstavljal tri pokale in sicer: Turjak — odbojka; Grčarice — šah; Kočevje — ping-pong. Kasneje pa morda še katere druga športna panoga. Ob vstopu na te turnirje bodo pobirali prostovoljne prispevke za invalidski fond.

mir Tošić, izdajatelj lista „Naša reč“ ki je glasilo mlajše srbske demokratske generacije. Tošić je že znan po svojih spisih kot temeljit poznavalec socialno-političnih razmer v sedanji Jugoslaviji. Vzpodbudno je, da se mlajša generacija v emigraciji tako temeljito bavi z gospodarskimi in socialno-političnimi vprašanji sedanje Jugoslavije, katerih Boka Vlajić po pravici trdi, da jih bo težje reševati, kakor politične in upravne reforme.

Na koncu je dodana zares skrbno sestavljena kronika dnevnih dogodkov iz leta 1958, ki so kakor koli v zvezi z Jugoslavijo, in pa seznam nekaterih v emigraciji izdanih knjig, ki pa ni popoln.

Revija, pri kateri vzajemno sodelujejo Srbi, Hrvati in Slovenci, tako iz stare kakor iz mlade generacije, je sposobna, da bo nekoliko pripomogla k večjemu ugledu svobodne emigracije iz Jugoslavije.

Na koncu naj še omenim kuriozno anarhijo, kako v tej reviji sodelavci pišejo svoje priimke. Zastopnika starejših generacij Vlajić in Jukić pišeta svoji imeni na naš način, s klobučki na č in ž in se ne brigata, kako bodo tuji izgovarjali njih imena. Arnež dela koncesije tuji tipografiji in piše brez klobučka. Tošić gleda na fonetiko in piše svoj priimek tako, da ga bodo Anglosasi nekako pravilno izgovarjali. Naši jezikoslovci naj bi nas avtoritativno poučili, kaj je najumestnejše.

C. J.

DODATEK UREDNIŠTVA

Vlajićeva razprava je med tem izšla tudi v srbohrvaščini pod naslovom „Svodenje računa i preispitivanje v zbirci Naše delo, ki jo izdaja zveza Oslobođenice. Srbskohrvatska izdaja je za več kakor polovico obseirnejša kakor razprava v Reviji. Gotovo predstavlja Vlajićev original, ki ga je potem v zgoščeni obliki priredil za revijo. Knjiga velja v Argentini 50 pesov in bo na razpolago v upravi Svob. Slovenije, R. Falcón 4153, Bs. Aires.

Za ta jubilej je izšel Zbornik splošne bolnišnice v Mariboru. Uredil ga je dr. Roman Pertl. V zborniku je objavljena mnogo zanimivega gradiva. Med drugim članek prof. dr. Ivana Šedivya o edinstvenem primeru dijaškega bolniškega zavarovanja na mariborski klasični gimnaziji že v začetku 19. stoletja, ki je bilo v veljavi vse do prve svetovne vojne.

Mel slovenskimi tabori je bil posebno mogočen tabor v Žalcu. V počastitev njegove 90-letnice je izšel poseben Savinjski zbornik z letnico 1959. Izgleda, da Zbornik ni povsem dosegel svojega namena, ki bi ga moral imeti, kajti o žalskem taboru v njem ni niti ene razprave, pač pa je Vasilij Melik napisal članek o razmerah med Slovenci v dobi taborov. Qtudija o ideji taborov pa navaja, da je tabore priporočal Fran Levstik, Franjo Baš pa je že pred 20 leti postavil čisto drugačno trditev. V leposlovnem delu so zastopani pesniki in pisatelji iz Savinjske doline tako pok. Vladimir Levstik, Fr. Onič, Janko Kač, M. Rainer, D. Debic in D. Kumer.

Gregor Mali 60 letnik

Ob tem naslovu se bodo začudili vsi, ki župnika Gregorija Malija poznajo. Ne bodo verjeli, ker g. Mali teh let še daleč ne kaže. Tako je še ves prožen in mladostno vnet v svojem dušnopastirskem delu in v vsem ostalem udejstvovanju v slovenski skupnosti. In niti malo ne kaže znaka, da bi se mislil temu delu odpovedati ter iskati počitka.

Pa je le res. V njegovi življenjski praksi je tako zapisano, da je bil rojen dne 12. marca 1901 in tako je v nedeljo 12. marca t. l. slavil med nami v polnem zdravju in duševni čistosti šestdesetletni življenjski jubilej.

Njegova življenjska pot je kratko naslednja:

Rodil se je 12. marca 1901 v Znojilah pri Kamniku. Ljudsko šolo je obiskoval na Selih in v Kamniku, gimnazijo na I. državni v Ljubljani. Po maturi leta 1922 je vstopil v ljubljansko bogoslovje. V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1927, novo mašo je pa imel 10. julija istega leta na Selih pri Kamniku. Njegov novomašni govornik je bil pok. ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Kot kaplan je 6 let neumorno deloval v Žužemberku, leta 1935 je pa bil prestavljen na Vrhniko, od koder je dve leti pozneje odšel za župnika na Ajdovcu. V tej fari je skrbel za dušni blagor svojih vernikov polnih 7 let. Tu ga je zatekla tudi komunistična revolucija in tu je doživel tudi vse njeno gorje. Saj so mu komunisti pobili celo vrsto najboljših fantov, požgali cerkev, župnišče in šolo in tudi njemu grozili s smrtjo.

Begunska leta je preživel med slovenskimi rojaki na Koroškem, odkoder je prišel leta 1948 v Argentino. Tu je nastopil kaplansko službo v župniji sv. Amalije v Buenos Airesu. Na tem mestu je bil vse do nakupa Slovenske hiše na Ramón Falconu v Buenos Airesu, ureditve slovenske kapele in prostorov za osrednja slovenska društva ter ureditve in upravljanja v njej. Tedaj je prišel tudi on v Slovensko hišo, kjer skrbuje dušno pastirstvo za rojake, ki prihajajo v to slovensko središče. V slovenski kapeli ima vsako jutro redno mašo, h kateri prihaja vedno tudi nekaj bližnjih domačinov.

Ob svojem 60-letnem življenjskem jubileju lahko g. župnik Gregor Mali z zadovoljstvom pogleda na dosedaj opravljeno delo. Najstrožji sodnik mu bo moral priznati, da je bilo to delo zelo veliko, zelo požrtvovalno, združeno dostikrat z velikimi težavami, žrtvami, da je bilo opravljeno z veliko ljubezni do Boga in ljudi, zlasti tistih, ki so bili pomoči in podpore drugih potrebni. Pa naj je šlo za stvarne ali duhovne dobrine. Na vseh področjih je g. župnik Gregor Mali vedno postavljaj čelaga moža. Tako kot katehet, kaplan, župnik,

Vsak teden ena

NE ZVENI MI...

Simon Gregorič

Ne zveni mi, ne zveni mi, pomladi najprva, najlepša cvetica! Kot danes čarobno ti cveteye lica, ti cveti vselej in zeleni mi, Ne zveni mi, ne zveni mi!

Ne zveni mi, ne zveni mi! Glej, sonce vsak večer za goro zahaja, a jutraj še mlaje, krasnejše vstaja; kot sonce se žarki ognjenimi ti žari vselej se, ne zveni mi!

Ne zveni mi, ne zveni mi! Bog sonca ti dajaj in rose hladilne, metuljev te brani in slane morilne in toče se zrni ledenimi — ne zveni mi, ne zveni mi!

Ne zveni mi, ne zveni mi najprva, najlepša cvetica pomladi! Kot danes na sončni kraljuješ livadi, procvitaj se v pozni jeseni mi — ne zveni mi, ne zveni mi!

goreč pridigar in oznanjevalec božje besede, zelo iskan spovednik in tolažnik neštetim bolnim in trpečim dušam.

Med nami v Argentini se g. župnik Gregor Mali vidno udejstvuje tudi v slovenski skupnosti. Zlasti je ves vnet za katoliški tisk. Tako ni skoro nobene številke Duhovnega življenja ali verske kake tednika „Oznanilo“, v kateri ne bi bila kaka njegova stvar.

G. župnik Mali pa ni samo goreč dušni pastir, vnet javni delavec, on je tudi mehka pesniška duša, ki tudi v izbranih pesmih poje čast Bogu, povečuje njegovo nebeško Mater, slovenski mladini po Božjih stezicah kaže vzore, katerim naj sledi, da bo ostala na pravi poti, da bo ostala verna in narodno zavedna še naprej, taka, da je bodo veseli starši in domovina.

Pesnitji je pravzaprav začel na pobudo pok. škofa dr. Rožmana, ki ga je naprosil, da mu je napisal več mašnih pesmi za njegov molitvenik za slovensko mladino „Besede življenja“. Od tedaj naprej je župnik Mali napisal izredno veliko teh pesmi, od katerih jih je veliko uglasbenih ter jih verniki še danes pojejo. Tako med drugim „Zvonovi so zapeli“ in druge. Zlasti veliko pesmi je zložil na čast Mariji. Samo na Primorskem so jih še pod fašisti izdali in objavili ter uglasbili nad sto. Njegove nabožne pesmi so raztresene po vseh slovenskih verskih listih. Tako so jih objavljali „Glasnik Srca Jezusovega“, „Bogoljub“, v izseljenstvu pa zlasti Duhovno življenje in mladinska priloga Božje stezice.

Ko je kot kaplan in župnik deloval med slovenskim narodom doma in med njim širil tudi slovensko prosveto, je za prosvetna društva napisal nad 7 ljudskih iger, da so jih fantje in dekleta lahko igrali. Še več pa je napisal krajših prizorov za slovensko mladino tako doma, pa tudi v izseljenstvu. Tu omenjamo samo izbor najlepših mest iz raznih govorov in člankov pok. škofa dr. Rožmana.

Škoda, da njegove doma napisane ljudske igre niso bile nikjer objavljene. S tem bi bile ohranjene, tako so pa bile vse uničene ob požigu župnišča v Ajdovcu.

Gospodu župniku Gregoriju Maliju ob 60-letnici življenja tudi Svobodna Slovenija iskreno čestita za najlepšimi željami in z globoko prošnjo Bogu, naj bi ga nam ohranil še dolgo vrsto let v popolnem zdravju in duševni moči, da bi lahko še naprej vse svoje moči uporabljal v slavo in čast božjo ter v korist slovenskih izseljencev v svetu ter pod komunisti trpečega naroda doma.

Bog ga živi še mnogo, mnogo let!

BLED

PRVI HLADILNIK

S/SLOVENSKIM IMENOM!

Sedaj v štirih velikostih, najmodernejših oblikah in opremljeni. V kvaliteti prekaša najboljšje, v cenah najcenejše.

Dvojna garancija za dobo 5 let! Ogled in nabavi si ga pri

Cerrito 2245, Lomas del Mirador

Pomembna in koristna publikacija

Izšla je prva številka v angleščini pisanega obzornika z naslovom Review, ki jo je v Londonu izdal študijski center za jugoslovanske zadeve. To strankarsko neodvisno združenje si je postavilo za namen omogočiti in pospeševati nepristransko raziskovanje o sodobnih vprašanjih sedanje Jugoslavije in seznanjati z njimi svobodni zapadni svet.

Revija objavlja štiri daljše aktualne razprave. Prvo razpravo z naslovom A Time for Stock-taking and Re-thinking, kar nekako pomeni razmišljanje o inventuri naše politične emigracije, je prispeval Božidar Vlajić, glavni tajnik Davidovićeve Demokratske stranke in med vojno nekaj časa tudi minister londonske jugoslovanske vlade. Razprava pomenja več, kakor napoveduje njen naslov. V resnici predstavlja dobro osnovo za konkreten delovni program za vso svobodno emigracijo iz Jugoslavije in nekaj uvod v stvarno razpravljanje in iskanje rešitev za obstojča sporna vprašanja.

Po obilici dobro pretehtanih misli in po obzirem in umerjenem načinu razpravljanja spada med najboljše, kar je bilo doslej napisanega v emigraciji. Ni v nasprotju s lanskoletno velikonočno izjavo našega N.O. Razlika je v tem: Naša formula nam služi za nekako zasilno zavarovanje, da nas v nobenem slučaju nepredvideni dogodki ne najdejo neopravičljene. Vlajić pa išče in kaže pot v bodočnost. Prav bi bilo, če bi izšla tudi v slovenščini. V tem kratkem prikazu se ne morem spuščati v podrobnejše razpravljanje o bogati vsebini te razprave. Tukaj se naj dotaknem samo ene trditve, s katero se popolnoma ne strinjam.

V točki 28. izraža Vlajić svoje nezaupanje do emigrantskih organizacij, ustanovljenih na podlagi posameznih narodnosti, ker da so nagnjene k ekstremnim nacionalističnim težnjam. Ta možnost je v resnici podana, vendar

ne more veljati za splošno veljavno pravilo. Najtrdnje smo v emigraciji organizirani Slovenci. Vendar je prav naš N.O. najtrdnješa garancija, da med slovensko emigracijo ne more uspevati noben pretiran in surov nacionalizem.

Drugo razpravo, o Titovem sporu s Stalinom in Hruščevom, je napisal Ilija Jukić, zunanje-politični ekspert dr. Mačka in od leta 1940 dalje stalni državni podtajnik v zunanjem ministrstvu. Njegova razprava je odlomek iz knjige, ki bo izšla v Londonu. Objektivno in brez strasti raziskuje to temno zadevo. Ne vem, zakaj ne omenja brzjavke, ki jo je dne 22. junija 1941 ob Hitlerjevem napadu na Sovjetsko zvezo kominterneta poslala komunističnim strankam v Evropi. To brzjavko je Dedijer dobesedno objavil v knjigi o Titu (v slovenski izdaji na strani 389). Njen konec se dobesedno glasi:

„Upoštevajte, da gre v sedanjih etapah za osvoboditev izpod faističnega podjarmljenja in ne za socialistično revolucijo. Potrdite, da ste to prejeli.“

Ta Stalinov ukaz so upoštevale druge komunistične stranke v Evropi, zlasti italijanska in francoska, ki so do konca vojne kolikor toliko lojalno sodelovale tudi z nekomunističnimi pokreti narodnega odpora. Ni se pa brigal za ta ukaz Tito, ki je od vsega začetka začel s komunistično revolucijo.

Če se upošteva ta Titova nepokorščina, je razumljivo, da ga je Stalin že med vojno smatral za „avanturista“.

Tretjo razpravo z naslovom Pomoč in kupčija v gospodarskih odnosih komunistične Jugoslavije z Vzhodom in Zahodom je napisal mlajši slovenski intelektualce s psevdonimom Vido Arnež. Razprava se vredno pridružuje že precej obširni in temeljiti emigrantski literaturi o komunističnih gospodarskih eksperimentih v Jugoslaviji.

Četrto razpravo o Delavskem razpravljanju v praksi je prispeval Desi-

SLOVENCI PO SVETU

VENEZUELA

Slovenci v Caracasu in okolici so imeli zadnji nedeljo v januarju slovensko mašo v mestu Guigue. Kar precej naših ljudi se je nabralo, ki so med mašo prepevali slovenske božične pesmi. Po maši so se vsi zbrali v gostoljubnem Iljevem domu, kjer so bili dobro postreženi. V velikem številu so se caracaški Slovenci dobili zopet na pustno nedeljo. Vesela pustna veselica jih je privabila z vseh strani.

ZDA

Med raznimi slovenskimi društvi in klubi v Clevelandu deluje tudi Stajerski klub, ki za svoje člane prireja zlasti družabne prireditve. Tako je odbor tega kluba za martinovanje priredil tudi uspelo pustno veselico in maškerado. Na martinovanju je bil za leto 1961 izvoljen naslednji odbor: predsednik Tone Naglič, podpredsednik Jože Melaher, tajnik France Gorenšek, blagajnik Jože Resman, odborniki Vinko Rozman, Slavko Šef, Franc Rantaša in Štefan Hozian. Skrb za hinjo je prevzela ga. T. Špindler.

V Milwaukee so imeli ob koncu januarja v gosteh mlade slovenske pevce iz slovenske fare sv. Štefana v Čikagu. Pod vodstvom svojega pevovodje p. Vendelina Špendava so v Milwaukee uprizorili spevoigro Čevljar in vrag, po predstavi pa zapeli tudi več pesmi. Na prireditvi je nastopil tudi slovenski pevski zbor iz Milwaukeeja pod vodstvom pevovodje Ernesta Majheniča.

Društvo Triglav v Milwaukeeju bo na Belo nedeljo dne 9. aprila postavilo na oder (veseloigro s petjem „Svojeglavček“.

KANADA

Slovenski protikomunistični borci v Torontu so imeli v začetku januarja občni zbor. Vodil ga je predsednik Zveze slovenskih protikom. borcev Stane Pleško. Na občnem zboru so razpravljali o notranjih organizacijskih vprašanjih ter o organizacijskem glasilu Vestnik. Pri volitvah je bil znova izvoljen za predsednika dosedanj prednik Stane Pleško.

AVSTRALIJA

V Avstraliji so se poročili naslednji pari: V Hawthornu Albin Cetin in Jolanda Polh, oba iz Harij pri Ilirski Bistrici. V Vzhodnem Melbourneu Josip Korunek in Marija Žnidarič. Ženin je hrvatski emigrant iz Čakovca, nevesta pa Slovenka iz Jančevega vrha pri Kapeli v Slov. goricah. V North Richmondu Peter Kušar iz Volč in Marija Gierdino iz Italije. V Rosanni Edvard Vojdič iz Ptuja in Elizabeta

Gole iz Dvora pri Polhovem gradu. V Caulfieldu Ladislav Švajcer iz Lendave in Elisabeth Wordsworth McNamara. V Sandringhamu Franc Petrovič iz Ptuja in Maureen Bolton; v Sydneyu Štefan Trstenjak iz Maribora in Angela Hozjan iz Črenšovcev, dalje Andrej Zrim iz Kuzme v Prekmurju in Kristina Vrbanc iz Učakovcev v Prekmurju; v Elisabeth Bayu Alfred Breznik iz Šent Jurja pri Celju ter Jelena Kucler iz Vrhnike pri Ljubljani.

Klub Triglav v Sydneyu je imel 4. marca uspelo družabno prireditev. V družabnem pogledu so močno razgibani tudi rokaji v Brisbanu. Njihovo društvo Planinka je za letos dalo na spored 13 družabnih prireditev.

POMANJKANJE MLADIH ZNANSTVENIKOV V ZSSR

Ko so 4. oktobra 1957 sovjeti izstrelili prvega Sputnika, se je po ZDA sprožil val kritiziranja ameriškega načina šolanja na višjih zavodih: kritiki so izjavljali, da v ZDA producirajo trgovce in igralce košarke namesto znanstvenikov. Sovjetsko znanstveno šolanje so postavljali za zgled, ki ga morajo ZDA posnemati. Pred dobrim tednom pa se je mnenje teh kritikov spremenilo: malo ameriških strokovnjakov še misli, da so sovjeti daleč pred ZDA v znanstvenem šolanju, kajti v Moskvi sami so objavili ravno nasprotno.

V zadnji številki „Sovjetskega tednika“ podpredsednik sovjetske Akademije za znanost Mihail Lavrentijev napada sovjetske šole in univerze, da ne producirajo več in boljših znanstvenikov. Velike težave povzročajo ločitve med raziskovalnimi zavodi in univerzami. Najboljši znanstveniki nočejo poučevati na univerzah, ker se bojijo, da bodo tako obremenjeni s poučevanjem, da jim bo ostajalo malo ali nič časa za raziskovanje. Zato raje delujejo na zavodih, ki se posvečajo izključno raziskovanju. Poskusi sovjetskih oblasti, da bi spremenili tudi raziskovalne zavode v učne zavode, so bili neuspešni. Zavodski ravnatelji nočejo sodelovati, ker smatrajo, da poučevanje ovira raziskovanje.

Druga velika težava za sovjetsko znanost je visoka povprečna starost sovjetskih znanstvenikov. Ameriški znanstveniki dobivajo doktorske diplome med 20 in 30 letom starosti, medtem ko večina sovjetskih znanstvenikov ne more do doktorske diplome pred 50 letom starosti. Še starejši pa so vrhunski možje sovjetske znanstvene hierarhije. „Ti častitljivi znanstveniki,“ jih napada Lavrentijev, „so odgovorni za položaj, ker menijo,

da more samo starejša oseba postati doktor znanosti. To umetno oviranje razvoja naših mladeničev je škodljivo za znanost. Doktorje moramo producirati stare 30 do 35 let, ko so še pogumni in pripravljeni na tveganje.“

NOV SOVJETSKI SATELIT

Sovjeti so pretekli četrtek izstrelili v vesolje na krožno pot okoli našega planeta nov nad pet ton težak satelit, v katerem je potovala psica Černuška in druge manjše živali. Satelit so z vsemi živalmi dobili nepoškodovan nazaj na zemljo.

Černuška je bil že četrti pes, ki so ga sovjeti, kolikor so doslej sami objavili, spustili v vesolje. Prvi je bil Lajka, ki je odletel v vesolje 3. novembra 1957, toda je poginil na potovanju. Druga dva sta bila Strelka in Belka, ki sta se srečno vrnila na zemljo 20. avgusta 1960.

Doslej so sovjeti spustili v vesolje 13 satelitov, Amerikanci pa 38. Amerikanci zaostajajo za sovjeti v teži satelitov. Trenutno je številčno razmerje med ameriški in sovjetskimi sateliti v vesolju naslednje:

	ZDA	ZSSR
Izstreljenih v vesolje do		
danes	38	13
še letajo okoli zemlje ..	20	1
Letajo okoli sonca	2	1
Prileteli na Luno	0	1
Še oddajajo signale	11	0
Srečno dobljeni iz vesolja	4	2

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

Esso Research and Engineering je izdelala plastične cevi, ki bodo nadomestile kovinske v petrolejski industriji. Novi tip cevi zdrži do 40 stopinj pod ničlo in 149 stopinj nad ničlo in ne bo podvržen razkrajanju zaradi vlage. Ta napravi vsako leto n. pr. Standard Oil Co. 12 mil. dolarjev škode, ker morajo cevi stalno popravljati odn. zamenjati.

V Jeruzalemu so postavili novo palačo, ki bo osrednje tržišče za diamante, kajti Izrael se je na svetovnem trgu diamantov sila dobro vpeljal in uveljavil.

Cenijo, da je celotna vsota hranilnih vlog južnoameriškega prebivalstva nekako dve milijardi dolarjev. Na posameznega prebivalca pride n. pr. v Venezueli 70 dolarjev letno, medtem ko je v drugih državah povprečje okrog 20 dolarjev, razen v Costa Ricci, kjer je samo 12 dolarjev letno na osebo. Poleg dejstva, da je v vsej Južni Ameriki večina vlog naložena samo v glavnih mestih, ne pa v manjših podeželskih središčih, kakor je to n. pr. v Evropi,

kjer je relativna jakost vlog skorajda enaka, otežkuje razvoj hranjenja v bančnih institucijah tudi pomanjkanje tozadevne vzgoje prebivalstva.

Svetovna produkcija zlata je z izvzemom ZSSR, o kateri niso znani podatki, narasla preteklo leto za 5% in je znašala 34.300.000 unč (1 unča je 28,35 gramov). Sovjetsko produkcijo cenijo na 10—17 milijonov unč letno. Kljub veliki produkciji in še večji zalogi pa se ZSSR ni drznila prodajati zlato na svetovnem trgu v tolikšni meri, da bi lahko škodovala zahodnemu gospodarskemu sistemu, ker je morala likvidirati svoje obligacije z zlatom, menijo gospodarski poznavalci sovjetskih razmer.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Duhovno življenje. Marec 1961. Vsebinsko: Preusmerimo se! (J. R.); Nekaj posebnosti iz Jezusovega trpljenja; Na svetu, a ne od sveta (B. R.); Prijatelj ali sovražnik družin (Jože Jurak); Tri minute dobre volje; Ubij me (Pierre L'Ermite); Vprašanje o razporoki; Okno v svet; Na kaj pozabljamo (Alojzij Košmerlj); Odkod papeška himna; Med izseljenci; Koliko knjig; Verske razmere v Sloveniji (Prof. Pavel Slapar); Fantom in dekletom; Ob zatonu komunizma (Avgust Horvat); Novice iz Primorske; Glas iz Rima; Zastopnik iz Daljnega Vzhoda (gen. Ignacij Pavel Sukanami); Med nami v Argentini; Družbeni pomen ljubezni (predavanje prof. Geržiniča na soc. dnevu); Od doma; Tri zaobljube (Janez Jalec).

PO ŠPORTNEM SVETU

Slovenska lahkotletika v številkah in primerjavi: V prejšnjih številkah smo prikazali slovenske lahkotletce in njih uspehe, v naslednjih pa bomo pregledali še rezultate Slovencev, ki se udeležujejo v lahki atletiki. 100 m: W. Rudolph 11,3; E. 11,4; J. in S. Šinkovec (Kladivar Celje) 11,9; Kolenc Stamejčič (Olimpija Lj.) in Lubej (Maribor) 12,0; 200 m: W. Rudolph (ZDA) 22,9; E. Bierkemeyer (N) 23,4; J. in S. Šinkovec (Kl) 24,6; S. Stamejčič (Ol) 25,1; Lubej (Mar) 25,8; Silan 25,9; 800 m: S. in E. Ševcova (ZSSR) 2;04,3; J. Rajkov (Cz) 2;14,1; S. Slamnink (Kl) 2;16,1; Gašparut (Kl) 2;22,2; 800 m ovire: S. in E. Bierkemeyer (N) 10,5; J. in S. Stamejčič (Ol) 10,9; Ostrovska (Branik Mar) 11,7; Čede (Kl) 12,5; skok v višino: S. in E. Balas (Rom.) 186; J. Gere (Vojv.) 164; S. Urbančič (Kl) 155; Rožman (Kl) 148; skrjanec (Ol Lj) 145.

Odred se po novem imenuje Triglav. Edini slovenski nogometni klub, ki tekmuje v drugi ligi je bil ljubljanski Odred. Na jesenskem delu prvenstva je ostal na zadnjem mestu. Toda krožile so tudi novice, da je klub zašel v finančne težave in da je tik pred razpustom. Odbor kluba je poslal prošnje raznim podjetjem za podporo. Uspeh pa je bil enak ničli, oziroma še slabši: Stroški za poštnino so znašali 15.000.—dinarjev. Toda nogometaši se niso vzdali. Zbrali so se na izrednem občnem zboru sredi novembra. Sklenili so se odcepiti od matičnega društva Odred in ustanoviti klub, ki se trenutno imenuje Triglav in ki bo nadaljeval z borbo za obstoj v drugi zvezni ligi. Novi klub naj bi bil predstavnik ljubljanskega nogometa in zato naj bi mu pomagali tudi drugi ljubljanski klubi, ki bodo v

Rokaji! V hotelu PRIMAVERA

dobite najboljšo postrežbo z zmernimi cenami, Oskrbujeta

ZORA IN DANICA

Av. Luro 2525
Telef. 2-8425 Mar del Plata

FANT!

Pridi na

XII. REDNI OBČNI ZBOR
prenovljene

SLOVENSKE FANTOVŠKE ZVEZE

prihodnjo nedeljo, 19. t. m.
ob 16 na Pristavi v Morónu.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires,
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intellectual No. 650854	

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1961 za Argentino \$ 430.—

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

odboru Triglava imeli svoje zastopnike. Ustanoviti mislijo tudi „Klub prijateljev Triglava“, ki bi plačevali 100 din mesečno in tako pomagali prebroditi finančne težave. Upajo, da bodo pridobili vsaj 5000 članov za „Klub prijateljev Triglava“.

Med „velikimi“ in „malimi“ klubi, ki igrajo v prvi ligi Argentinske nogometne zveze je prišlo do sporazuma, ki bo predvidoma trajal do leta 1963, ko bodo ponovno prerezavali, ali naj se liga reducira od 14 na 12 moštvev. Na zadnjem sestanku so se sporazumeli, da bosta izpadla vsako leto dva kluba iz prve lige, na njuno mesto pa bo prišel samo en klub iz B lige. Ta način izpadanja bo trajal, dokler ne bo v ligi ostalo 14 klubov. To bo pa že leta 1963. Prvenstvo se bo letos pričelo 9. aprila.

OBVESTILA

Dvanajsti redni občni zbor SFZ bo dne 19. marca na Pristavi v Morónu.

Odbor SDO vabi vsa dekleta na izredno zanimivo predavanje, ki bo na našem sestanku v nedeljo, 19. marca po sv. maši na Ramón Falcónu.

„Reševanje ponesrečencev z električnim tokom s praktičnimi vajami o umetnem dihanju“ je naslov zelo poučnemu predavanju za stare in mlade, ženske in moške, kajti vsi imamo vsak trenutek opravka z elektriko in se lahko ponesrečimo. Znajmo pa si v takem slučaju pravilno pomagati. Predavanje bo v okviru kulturnega odseka v nedeljo, 19. marca točno ob 9,30 v Našem domu v San Justo.

Seja Mladinskega odbora Društva Slovencev bo v sredo, 22. marca ob 18,30. uri v Slovenski hiši. Vse učne moči v slovenskih šolskih tečajih vljudno vabljeni.

Ste mislili na dober električni hladilnik, TV aparat, radio combinado, ali na katerikoli aparat, ki ga potrebujete za dom?

LOJZE NOVAK

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO

Bumar, S.R.L.

Av. de Mayo 302 — Ramos Mejía
T. E.: 658-7083

nudi slovenski skupnosti kredite brez jamstva, na deset mesečnih obrokov brezobrestno za nakup hladilnikov, TV aparatov, pralnih in šivalnih strojev, plinskih štedilnikov, koles, radio aparatov, radio combinado, peči, mešalnikov in drugih potrebščin za dom. Prodajamo samo prvovrstno blago najboljših znamk. Kličite po telefonu. Pridem tudi na dom.

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.
Cangallo 1642
T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

SIMON RAJER

uradni prevajalec

Dokumenti za državljanstvo

Alsina 1418 6-piso, of. 3 - tel. 38-5860
(Plaza Congreso)

Vsak dan (razen ob sobotah)
od 9h do 12h

ODŠKODNINA BEGUNCEM

Odškodnina za nacionalnosocialistične krivice se priznajo v Nemčiji na osnovi zakona od 29. junija 1956, ki ima zakonsko moč od 1. oktobra 1953 (BEG).

Največji del predlogov, s katerimi so begunci uveljavili svoje zahteve po tem zakonu, je bilo odklonjenih, češ, da niso bili prizadeti preganjanji vsled političnega delovanja proti nacional-socializmu, marveč, ker so bili patriotje svojih domov in so nasprotovali okupaciji ter se bi mogli smatrati kvečjemu „oškodovanci zavoljo svoje narodnosti“. Za oškodovane vsled narodnosti pa določa zakon le izjemoma in bistveno slabšo odškodnino, pa tudi te odškodnine nemške oblasti v največ primerih niso priznavale, češ, da prizadeti niso bili oškodovani vsled narodnosti, temveč so bili zakrivilji oškodovanje s svojim postopanjem ali zadržanjem proti okupacijski oblasti. V pritožbenem postopanju so sodišča tako prakso navadno potrdila. Krivica se je na ta način dodala še nova krivica. Zato je Centralni svet narodnih komitejev beguncev v Nemčiji v Münchenu že pred osmimi leti začel opozarjati Visokega komisarja Organizacije združenih narodov za begunce v Ženevi na krivico, ki jo trpe begunci vsled odklonitve njihovih odškodninskih zahtevkov.

Ker tudi v novem zakonu leta 1956 ni bilo mogoče doseči jasnih določb, da bi nemški uradi upoštevali odškodninske zahteve beguncev, je napravil Centralni svet prošnjo na Visokega komisarja za begunce, da naj sklene z nemško državo posebno pogodbo, katera bi Nemčijo vezala, da dobe tudi begunci enako odškodnino kakor nemški državljani.

Po dolgi pogajanji in naporih je dne 5. oktobra 1960 Visokemu komisarju Organizacije združenih narodov g. dr. Avg. Lindtu, uspelo skleniti z Nemčijo poseben dogovor glede odškod-

ninskih zahtevkov oseb, ki so bile dne 1. oktobra 1953 begunci pod nadzorstvom Visokega komisarja OZN in so med vojno na zdravju ali telesu pretrpeli škodo ob gaženju človeških pravic. Povračilo škode na premoženju pa so Nemci odklonili, češ, da so to škode že poravnali z reparacijami. Upravičenci bodo dobivali mesečne rente, katerih višina se ravna po odstotkih trajne škode na zdravju, oziroma invalidnosti in višine rednih dohodkov pred preganjanjem. Za primerjavo so dohodki razvrščeni po plačilnih stopnjah nemških uradnikov. Kdor je n. pr. trajno oškodovan v pridobivanju za 50% in je 65 let star, mora dobiti mesečno najmanj 250 D.M. rente. (Doselej bi bil najmanjši znesek 100 D.M. mesečno.) Po novem dogovoru dobe upravičenci rento izplačano tudi za nazaj od 1. januarja 1949 dalje.

Škoda na zdravju bo treba dokazati z zdravniškim atestom in z izjavo pri o zdravstvenem stanju pred preganjanjem. O zahtevkih bo odločal Zvezni upravni urad (Bundes Verwaltungsamt) v Kölnu. Vsakdo, bo lahko s posebno tiskovino, ki bo v kratkem izdana in se bo dobila pri nemških diplomatskih zastopstvih in pri predstavnikih Visokega komisarja OZN za begunce prošil za odškodnino. Najbolje bo, če upravičenci že sedaj z navadnim pismom prijavijo škodo na zdravju pri imenovanem uradu in zahtevajo formulare. Rok za prijavo poteka 11. decembra 1962. Priporoča se, da tudi oni, ki so že prej prijavili svoje zahteve, pa še niso dobili rešitve, ali če so prejeli negativno rešitev, ki pa ne odgovarja gori navedenemu, ponovno prijavijo zahteve.

Opozarja se, da za priznavanje škode na premoženju, v poklicu, ali vsled izselitve ni zakonske podlage. Zato predlogi ali pritožbe ne bodo imele uspeha.

Da se v bodoče predlogi ne bodo odbijali zaradi pomanjkanja osebne legitimacije predlagateljev, določa dogovor sledeče:

Vsled narodnosti se smatra oškodovan, tisti: 1. ki je bil preganjan ter je pripadal neki nemški državi ali 2. ki ne bi bil oškodovan, če ne bi pripadal tuji državi ali nemški narodnosti.

Ako se ne dajo ugotoviti drugi razlogi, da je bil kdo ob gaženju človeških pravic oškodovan, je treba smatrati, da se je preganjanje (oškodovanje) storilo vsled narodnosti dotičnika.

Drugi del dogovora od 6. oktobra 1960 določa ustanovitev posebnega pomožnega fonda 45 milijonov D. M., ki je na razpolago Visokemu komisarju za begunce z namenom: 1. da izvede pomožno akcijo za take begunce, ki po zakonu ne morejo prejeti odškodnine, pa so bili vsled nacističnih ukrepov, storjenih ob gaženju človeških pravic oškodovani.

2. da določi oskrbnino ali pomoč za preostale svojce (vdove, otroke, starše) oseb, ki so zavoljo narodnosti bile preganjanke, ako so omenjeni svojci bili 1. oktobra 1953 begunci v smislu ženevske pogodbe o beguncih in niso preli odškodnine.

Za to pomožno akcijo iz fonda so izšle posebne tiskovine za predlaganje pomoči. Dobe se pri predstavnikih Visokega komisarja za begunce in pri mednarodnih dobrodelnih organizacijah, ki se bavijo s pomočjo beguncem. Posameznik lahko tudi pisмено zahteva tiskovino pri United Nations High Commissioner for Refugees, Geneve, Palais de Nations.

To je le dobromamerno opozorilo, ki nima oficijoznega značaja.

Dr. Otmar Pirkmajer, predsednik Zveze narodnih komitejev inozemskih beguncev v Nemčiji, München 15, Adlezeiterstrasse 19/III.

Vsemogočni je poklical dne 25. februarja k sebi po zasluženo plačilo našo nad vse ljubljeno ženo, mamo, staro mamo, sestro taško, gospo

FRANČIŠKO NOVAK roj. MOLJ

Pokopali so jo 27. februarja na pokopališču v Trbojah. Vsem znancem in prijateljem jo priporočamo v molitve!

Žalujoci: mož J. Rnej; sinova: Firmin in Stanko; hčere: Francka por. Zupan, Vilma por. Gorjup in Cilka; sestra Marijana; zeta, snaha, vnuki in vnukinje

Trboje, Žerjavka, Breg, Moravče, Buenos Aires